

Kỷ niệm 120 năm Ngày sinh đồng chí Phùng Chí Kiên 18/5/1901 - 18/5/2021

Đồng chí Phùng Chí Kiên.
Ảnh: Tư liệu.

❖ Phòng TT - BC - XB (tổng hợp)

Đồng chí Phùng Chí Kiên tên thật là Nguyễn Vĩ, sinh ngày 18/5/1901 tại xã Diên Yên, huyện Diên Châu, tỉnh Nghệ An. Đồng chí nguyên là Ủy viên Ban Thường vụ Trung ương Đảng (khóa I), là người chiến sĩ Cộng sản kiên trung, mẫu mực, toàn tâm phấn đấu và hy sinh cho sự nghiệp cách mạng Việt Nam; nhà chính trị, quân sự song toàn.

Sinh ra và lớn lên ở một vùng quê nghèo nhưng giàu truyền thống yêu nước, từ nhỏ ông đã được cho học chữ Quốc ngữ, chữ Nho. Năm 14 tuổi đỗ bằng Sơ học yếu lược, tinh thông chữ Hán. Vào tuổi 17, tham gia Hội Việt Nam Thanh niên Cách mạng, bí mật sang Quảng Châu, Trung Quốc dự lớp Huấn luyện chính trị do lãnh tụ Nguyễn Ái Quốc tổ chức, giảng dạy. Nhận thấy Nguyễn Vĩ là người có tinh thần nhiệt huyết với cách mạng, tư chất thông minh, có tư duy về quân sự, đồng chí Nguyễn Ái Quốc đã chọn cùng một số

thanh niên vào đào tạo tại Trường Quân sự Hoàng Phố. Kể từ đó, Nguyễn Vĩ tham gia cuộc khởi nghĩa Quảng Châu do Đảng Cộng sản Trung Quốc lãnh đạo, làm Liên trưởng lực lượng vũ trang khu Xô Viết Hải Phong - Lục Phố (Quảng Đông), bề gãy nhiều cuộc tấn công của quân Tưởng Giới Thạch. Sau đó, được lãnh tụ Nguyễn Ái Quốc, đại diện Quốc tế Cộng sản, cử sang Matxcơva học Trường Đại học Phương Đông.

Sau khi tốt nghiệp, Phùng Chí Kiên về Hương Cảng tham gia Ban Công tác

hải ngoại do đồng chí Lê Hồng Phong phụ trách. Tại Đại hội đại biểu toàn quốc Đảng Cộng sản Đông Dương lần thứ nhất họp ở Ma Cao tháng 3/1935 đồng chí được bầu Ủy viên Thường vụ. Tháng 8/1936, đồng chí Phùng Chí Kiên được cử về Sài Gòn cùng đồng chí Hà Huy Tập chỉ đạo phong trào cách mạng trong nước. Một năm sau quay lại Hương Cảng lãnh đạo Ban Công tác hải ngoại của Đảng, xuất bản tờ báo *Đông Thanh* tuyên truyền, định hướng đấu tranh cách mạng, ủng hộ nhân dân Trung Hoa chống Nhật. Đây là thời gian ông gần gũi với Bác, cùng Bác về Vân Nam liên hệ với các cơ sở quần chúng cách mạng, khảo sát đường về Tổ quốc.

Thời gian này, Phùng Chí Kiên còn được Bác giao nhiệm vụ cùng các đồng chí Phạm Văn Đồng, Võ Nguyên Giáp biên soạn bài giảng và trực tiếp giảng dạy cho 40 cán bộ đưa về Cao Bằng xây dựng thí điểm các đoàn thể Việt Minh tại 3 châu: Hà Quảng, Hòa An và Nguyên Bình. Tại đây, đồng chí đã vận dụng các kiến thức được học, trải nghiệm ở nước ngoài thành lập các đội tự vệ chiến đấu, tham gia tổ chức các lớp huấn luyện, đào tạo cán bộ cho các nơi.

Tại Hội nghị Trung ương Đảng lần thứ 8 (tháng 5/1941) ở Khuổi Nậm, thuộc Pác Bó, huyện Hà Quảng, tỉnh Cao Bằng, đồng chí Phùng Chí Kiên tiếp tục được bầu vào Ban Chấp hành Trung ương, phụ trách quân sự, và được cử về căn cứ Bắc Sơn chỉ huy cứu quốc quân, xây dựng lực lượng vũ trang chuẩn bị cho Tổng khởi nghĩa. Việc cử đồng chí Phùng Chí Kiên về Bắc Sơn là để thực hiện bước chuyển quan trọng trong đường lối cách mạng của Đảng với việc đặt vấn đề giải phóng dân tộc lên hàng đầu, xác định rõ hai nhiệm vụ cấp bách và quan trọng là thành lập "Mặt trận Việt Nam Độc lập Đồng minh" (gọi tắt là Việt Minh) và xây dựng lực lượng vũ trang nhân dân.

Với vai trò một người chỉ huy xuất sắc của lực lượng Cứu quốc quân hùng mạnh, để bảo toàn lực lượng, bảo toàn tính mạng cho bà con quanh vùng căn cứ Bắc Sơn, ông đã quyết định phá vây, rút quân lên biên giới khi kẻ địch huy động hơn 4.000 binh lính bao vây quyết tiêu diệt căn cứ, quét sạch những hạt giống vũ trang, mối họa cho chúng sau này. Trên đường rút quân, cánh của ông bị địch phát hiện, bủa vây tứ phía, ông quyết định đi sau chặn hậu, lôi kéo hỏa lực về phía mình, chiến đấu đến viên đạn cuối cùng. Chỉ mình ông và đồng chí Chính trị viên Lương Văn Chi bị thương, sa vào tay giặc, sau đó bị chúng sát hại, còn những chiến sỹ khác rút lui an toàn, trong đó có những tên tuổi trở thành những tướng lĩnh, sĩ quan, cán bộ lãnh đạo xuất sắc như: Chu Văn Tấn, Đặng Văn Cáp, Hoàng Văn Thái... Trên mảnh đất biên cương của Tổ quốc, ông đã hy sinh khi tuổi đời mới 40, tài năng vào độ chín, sức lực còn tràn trề, kiến thức và kinh nghiệm chỉ huy, lãnh đạo được trang bị đủ đầy... Phùng Chí Kiên đã cống hiến cả tuổi thanh xuân, hy sinh thân mình để thực hiện sứ mệnh cao cả mà Tổ quốc và Nhân dân tin tưởng giao phó. Ông được Bác Hồ đề nghị Hội đồng Chính phủ ký Sắc lệnh số 89/SL ngày 23/9/1947 truy phong quân hàm cấp tướng. Sau này, Phùng Chí Kiên được Nhà nước công nhận liệt sĩ, trên quê hương Diên Châu cũng đã hình thành Công trình Tưởng niệm mang tên Phùng Chí Kiên.

Phùng Chí Kiên không còn nhưng bản lĩnh, trí tuệ, tài thao lược của một vị tướng Quân đội Nhân dân Việt Nam vẫn là tấm gương sáng, bài học lớn cho các thế hệ hôm nay và mai sau ■

Tài liệu tham khảo:

1. <https://baonghean.vn>
2. <http://tapchiquptd.vn>